

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonaë, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

II. Fragmentum Missae hactenus ineditum ex Bibliotheca Cardin. Chisi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

Domine Deus virtutum converte nos: Et ostende faciem tuam, & salvi erimus.

Benedicat nos Dominus Deus noster, benedicat nos Deus, & metuant eum omnes fines terræ.

Domine exaudi orationem meam; Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

DEUS, quem omnia opera benedicunt, quem cæli glorificant, quem Angelorum multitudine conlaudat, quæsumus te, ut, sicut tres pueros de camino incendii, non solum illæsos, sed etiam in tuis laudibus conclamantes liberasti, ita nos peccatorum nexibus obvolutos, velut de voragine ignis eripias, ut, dum te pari benedictione laudamus, criminumque flammam operumque carnalium incendia superamus, hymnum tibi debi-

tum jure meritoque reddamus. Per Dominum nostrum, &c.

Alia.

DEUS, qui tribus pueris mitigasti flammam ignium, concede propitius per intercessionem eorum, & merita omnium Sanctorum tuorum, ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum, atque tormentorum. Per Dominum, &c.

Alia.

ACTIONES nostras quæsumus Domine, aspirando præveni, & adjuvando prosequere, ut omnis oratio, & cuncta nostra operatio à te semper incipiat, & per te cepta finiatur. Per, &c.

Explicit ordo de officio Missæ.

A L T E R A A P P E N D I X.

Continet hæc Appendix Fragmentum Missæ ab initio usque ad Evangelium ad instar superioris, variis precationibus interpolatæ hæctenus ineditum, de quo legenda sunt quæ suprâ notavimus Lib. I. Cap. XII. §. 4. Atque utinam integram Missam haberemus, sed à codice M. S. avulsa erant in fine plurima folia. Erat codex Monasterii S. Vincentii Ordinis S. Benedicti, nunc asservatur in Bibliotheca Eminentissimi Cardinalis Chiffii.

Incipit Ordo qualiter Missa celebrari debeat. In primis sacerdos dicat orationem ad calceandum se.

Calcea Domine pedes meos in præparatione Evangelii pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Ad manus lavandas. Largire sensibus meis omnipotens Pater, ut, sicut exterius abluuntur inquinamenta manuum, sic à te mundentur interius pollutiones mentis, & crescant in nobis sanctarum augmenta virtutum. Per Christum, &c.

Ad mappam. Da Domine virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam immundam, ut sine pollutione mentis & corporis valeam tibi servire. Per Christum.

Ad amictum. Obumbra Domine caput meum umbraculo sanctæ fidei, & pelle à me nubila ignorantie.

Ad albam. Indue me Domine vestimento salutis, & circumda me lorica fortitudinis.

Ad zonam. Domine accinge in me custodiam mentis meæ, ne ipsa mens infletur spiritu elationis. Amen.

Ad stolam. Stola justitiæ circumda Domine cervicem meam, & ab omni corruptione peccati purifica mentem meam.

Ad casulam. Indue me Domine ornamento humilitatis, charitatis, & pacis, ut undique munitus virtutibus, possim resistere vitiiis & hostibus mentis & corporis.

Ad manipulum. Da mihi Domine sensum relictum & vocem puram, ut implere possim laudem tuam. Amen.

Deinde cantet cum circumstantibus clericis hos psalmos, *Quam amabilia*, id est Psal. 83. qui sic incipit in versione Italica & propria Romanæ Ecclesiæ, de qua egimus Lib. II. Cap. III. *Benedixisti. Inclina Domine. Pater noster. Vers. Exurge Domine adjuva nos. Fiat Domine misericordia tua super nos. Deus tu conversus vivificabis nos. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Non intres in iudicium cum servo tuo. Propitius esto Domine peccatis nostris. Domine exaudi orationem meam.*

Oremus.

Aures tue pietatis, mitissime Deus, inclina precibus meis, & gratia S. Spiritus illumina cor meum, ut tuis mysteriis dignè ministrare, teque aeternâ charitate diligera merear. Per Dominum nostrum, &c.

Tum dicat apud se. Rogo te Deus Sabaoth altissime, Pater sancte, ut tunica castitatis digneris me accingere, & lumbos meos baltheo tui amoris ambire, ac renes corporis mei igne charitatis exure, quatenus pro peccatis meis te Dominum meum dignè possim intercedere, & astantis populi peccatorum veniam promereri, ac pacificas singulorum tibi hostias immolare. Me quoque indignum audacter ad te accedentem non sinas perire, sed dignare me tua pietate mundare, lavare, ornare, tibi que idoneum & dignum ministrum efficere, leniter me ac benigne suscipere. Præsta mihi hoc omnipotens Pater per unigenitum Filium tuum Dominum nostrum, qui tecum vivit, &c.

Fac me queso omnipotens Deus ita iustitia indui, ut in Sanctorum tuorum merear exultatione letari, quatenus emundatus ab omnibus sordibus peccatorum, consortium adipiscar tibi placentium sacerdotum, meque tua misericordia à vitis omnibus exuat, quem reatus propriæ conscientie gravat. Per Christum, &c.

Deinde cum clerici inceperint Gloria post Introitum, procedat antecedente eum diacono, & ante eum subdiacono cum libro Evangelii, & ante subdiaconum acolytho cum thymiamate; ante quem duo alii acolythi præcedant cum candelabris & luminaribus, & sic ordinatè exeant à Secretario cum antiphona, *Redime me & miserere mei, ut in Ecclesiis benedicam te Deus Israël:* & Psalmo, *Judica me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum:* Et ut pervenerint ante altare, incipiant Psalmum cum Antiphona, *Introibo ad altare Dei. Psal. Judica me Deus & discerne causam meam,* cum Gloria Patri, & repetitur Antiphona. Deinde inclinati faciant confessionem Diacono stante ad dexteram sacerdotis cum Acolytho, & subdiaconus à sinistris teneat librum Evangelii contra faciem ejus.

Sequitur confessio.

Confiteor Deo omnipotenti, & istis, & omnibus Sanctis ejus, & vobis fratribus, quia ego pec-

cavi nimis in lege Dei mei, cogitatione, sermone, & opere, pollutione mentis & corporis, & in omnibus malis, quibus humana fragilitas contaminari potest, propterea precor vos, ut oretis pro me misere peccatore.

Precibus & meritis sanctæ Dei Genitricis & Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum suorum, misereatur vobis omnipotens Dominus, & dimittat vobis omnia peccata vestra, præterita, præsentia, & futura: liberet vos ab omni malo, conservet vos in omni opere bono & perducatur nos pariter Christus Filius Dei vivi in vitam æternam, Amen.

Indulgentiam & absolutionem & remissionem omnium peccatorum nostrorum, & spatium veræ penitentiæ per intercessionem omnium Sanctorum suorum tribuat nobis omnipotens, pius, & misericors Dominus. Amen.

Verf. Convertite nos Deus salutaris noster. Resp. Et averte iram tuam à nobis.

Dignare Domine die ista sine peccato nos custodire.

Fiat Domine misericordia tua super nos. Quem admodum speravimus in te.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Aufer à nobis quæsumus Domine iniquitates nostras, ut ad Sancta Sanctorum puris mereamur mentibus introire. Exaudi quæsumus Domine supplicem preces, & consentium tibi parce peccatis, ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus & pacem. Per Dominum, &c.

Quibus expletis subdiaconus apertum librum præbeat sacerdoti osculandum. Osculato autem Evangelio, quod eo die legendum est, dicat: *Pax Christi, quam nobis per Evangelium suum tradidit, conservet & confirmet corda nostra & corpora in vitam æternam. Amen.* Et subdiaconus claudens librum ponat super altare in sinistro cornu. Cum verò inceperint in choro *Kyrie eleyson*, acolythi deponant candelabra in pavimento. Diaconus verò accipiat thuribulum de manu acolythi, & accedens osculetur altare, quem subsequitur sacerdos, & inclinatus oret prius hujusmodi.

Ad te Plasmator meus, redemptor meus, salvator meus, ego miserrimus servus tuus, ad te cordis devotione confugio. Tu quia pius es miserere mei, & suscipe confessionem meam unica spes salutis meæ, Domine Deus meus: Nam gula, ebrietatis, & crapulæ
vitis

vitis quotidie sine intermissione deservio & delictor. Fornicationis, pollutionis, & libidinis stercoreibus ab ipsa penè pueritiâ purifectus sum: & omni spurcitiâ & immunditiâ libidinis intus exteriusque macularus sum. Tristitia, acedia, somnolentia, iracundia, concupiscentia, cupiditate, avaritia, invidia, malitia, odio, detractio, suspitione, simulatione, perjurio, falsitate, mendacio, negligentia, inobedientia, vana gloria, levitate, ac superbia, perditus sum: & omni mala cogitatione, locutione, sive actione, atque omnibus malis & iniquitatibus extintus sum. Sed tu qui iustificas impios & vivificas mortuos, iustifica me & resuscita me Domine Deus meus.

Deindè surgat & osculetur dicens: Omnipotens sempiternè Deus, qui me peccatorem sacris altaribus astare voluisti, & sancti nominis tui laudare potentiam, concede quasumus per huius sacramenti mysterium, meorum mihi veniam peccatorum, ut tuæ majestati dignè ministrare merear. Per &c.

Et sic accepto thuribulo de manu diaconi faciat incensum super altare, & reddat eidem diacono porrigens ei osculum. Diaconus verò faciat incensum circum altare, & reversus odorem præbeat sacerdoti, redditoque thuribulo acolytho ster post sacerdotem, & subdiaconus retrò post eum. Finitis in choro *Kyrie elyson*, si tempus fuerit, dicat sacerdos *Gloria in excelsis Deo*. Deinde versus ad populum, cum quo verti debet & diaconus, dicat *Dominus vobiscum*, & orationem. Quâ dictâ subdiaconus contra altare legat epistolam, quam dum incipit, sacerdos & diaconus sedeant in sedilibus suis ad dexteram partem altaris, iuxta quos & subdiaconus post lectam epistolam sedeat. Deinde canatur Graduale, Alleluja, vel Tractus, seu Sequentia. Interim verò dicantur à sacerdote vel ministris istæ Orationes.

Oratio.

Benignissime ac misericordissime, serenissime ac clementissime Deus, cui omnis Angelica famulatur virtus, cuique quicquid sanctum ac mundum est obsequitur, ante conspectum divine majestatis tuæ assisto reus, sacrosancti mysterii usurpator satis indignus: quin & invocare sanctum ac venerabile nomen tuum non sum idoneus, quippe qui sum innumerabilibus criminibus prægravatus, superbiâ inflatus, cenodoxiâ turgidus, invidiâ demolitus, acedia anxi-

atus, libidine flaccidus, lasciviâ dissolutus, iracundiâ stimulatus, odio inveteratus, detractioe perditus, proterviâ tumidus, ventris ingluvie & gulæ appetitu immoderatus, fallaciâ repletus, immunditiâ fordidatus, amore sæculi nimis detentus, avarità irretitus, jactantiâ elatus, hypocriti subdulus, contentione pertinacissimus, discordiâ fraudulentus, susurratioe promptissimus, rancore cordis & pusillanimitate affectatus, torpore ignavus, in jurando inconsideratus, scurrilitate assiduus, verbis otiosis & superfluis atque criminosis deditus, fornicatione tam spiritali, quam corporali graviter pollutus, & in cunctis voluptatibus in quibus humana fragilitas labi potest miserimè præcipitatus; & in omnibus omnino vitiis atque criminibus, in quibus cogitando, loquendo, & operando peccari potest, coram examine æquitatis tuæ me graviter peccasse & reum esse recognosco & confiteor. Sed tu piissime & misericordissime Deus, non intres in iudicium cum servo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis homo vivens, quippe qui est fænum arefcens, & corruptibilis caro, quotidieque ad non esse tendens omnino. Quis ergò potest mundum de immundo conceptum semine facere, nisi tu qui solus es Deus? Sicut enim pannus menstruatae, sic immundi sumus ante majestatem claritatis tuæ Domine. In tuo namque conspectu nec ipsi cæli sunt mundi, quanto magis nos creati in carne corruptibili, atque homines terreni & immundi? Quid enim digne offerat mortalis immortalis, corruptibilis incorruptibili, mutabilis incommutabili? Sed ut hoc valeretur fieri, incarnatus es pro nobis Fili Dei, mundus & incorruptibilis permanens sicut es. Sacramentum quoque corporis & sanguinis tui electis tuis tradidisti, quo efficeremur de immundis mundi, de peccatoribus sancti, de incestis casti, & de foeditate nitidi, & quo possemus ante majestatem gloriæ tuæ apparere præclari. Ergò tu Domine Sacerdos summe, sanctificator & sanctificatio sacerdotii, miserere mihi homini peccatori, parce indigno sacerdoti, ignosce mysterii tui secreta tradanti, nec indignum misericordiæ tuæ iudices, quem pro aliis rogare permittis, & in quo testimonium boni operis non agnoscis, officium saltem creditæ non recuses dispensationis. Et fiat mihi hæc sacrosancti mysterii frequentatio omnium scelerum meorum indulta propitiatio, Salvator mundi. Qui vivis, &c.

Alia Oratio.

Deus misericordiae & veritatis, clementiam tuam suppliciter deprecor, &c. *Estat supra in Missa Illyrici.*

Alia Oratio.

Deus qui non mortem, sed poenitentiam desideras peccatorum. *Ut supra in Missa Illyrici.*

SEQUITUR LITANIA.

Christe audi nos.
 Pater de caelis Deus, miserere nobis.
 Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis.
 Spiritus sancte Deus, miser.
 Sancta Trinitas unus Deus, miserere nobis.
 Sancte Sanctorum Deus, miserere nobis.
 Sancta Maria, Ora pro nobis.
 S. Dei Genitrix,
 S. Mater Domini,
 S. Virgo Virginum,
 S. Regina caelorum,
 S. Mater misericordiae.
 S. Michael.
 S. Gabriel.
 S. Raphael.
 Omnes S. Angeli & Archangeli.
 S. Joannes Baptista.
 Omnes S. Patriarchae & Prophetae.
 S. Petre.
 S. Paule.
 S. Andrea.
 S. Jacobe.
 S. Joannes.
 S. Jacobe.
 S. Philippe.
 S. Bartholomae.
 S. Matthae.
 Omnes sancti Apostoli & Evangelistae.
 S. Dionys.
 S. Stephane.
 S. Corneli.
 S. Cypriane.
 S. Sebastiane.
 S. Chryfante.
 S. Georgi.

S. Aureli.
 S. Proceffe.
 S. Januari.
 S. Hermes.
 S. Vite.
 S. Mercuri.
 S. Caesari.
 S. Pancrati.
 S. Adelberte.
 S. Cyriace.
 S. Evaticae.
 S. Phocas.
 S. Joannes & Paule.
 SS. Tiburri & Valeriane.
 SS. Faustine & Jovita.
 SS. Sergi & Bacche.
 SS. Nazari & Celse.
 SS. Felicissime & Agapite.
 SS. Nicander & Marciane.
 SS. Valentine & Hilari.
 SS. Cirine & Maxime.
 SS. Quadraginta Martyres.
 S. Fortunate cum sociis tuis.
 Omnes sancti Martyres.
 S. Gregori.
 S. Martine.
 S. Ambrosi.
 S. Pauline.
 S. Maxime.
 S. Felix.
 S. Nicolae.
 S. Remigi.
 Omnes SS. Pontifices & Confessores.
 S. Benedicte.
 S. Maure.
 S. Placide.
 S. Severine.
 S. Romane.
 Omnes SS. Monachi & Heremite.
 S. Scholastica.
 S. Caecilia.
 S. Daria.
 S. Catharina.
 Omnes sanctae Virgines.
 Omnes Sancti & Sanctae Dei.
 Propitius esto, Parce nobis Domine.
 Ab infidiis daemum, Libera nos Domine.
 A periculo mortis. Libera
 Ab immundis cogitationibus.
 A dominatu omnium vitiorum.
 A caecitate cordis. AD

Ab omni malo.

Peccatores, Te rogamus audi nos.

Ut parcas nobis.

Ut nobis spem certam dones.

Ut fidem rectam tribuas.

Ut charitatem perfectam conferas.

Ut cunctorum in nobis vitiatorum monstra mortifices.

Ut omnium nos virtutum prerogativa vivifices.

Ut nobis per incarnationem tuam introitum in sancta sanctorum pandas.

Ut per hoc sacrosanctum mysterium animas & corpora nostra renoves.

Ut per hoc conscientias nostras purifices.

Ut hoc terribile mysterium non finas nobis fieri ad iudicium.

Ut istud ineffabile Sacramentum mundis manibus tractemus.

Ut puris mentibus sumamus.

Ut indulgentiam omnium peccatorum per hoc consequamur.

Ut per hoc tibi semper inhaerere valeamus.

Ut per hoc & tu in nobis, & nos in te manere mereamur.

Ut gratiam S. Spiritus cordibus nostris infundere digneris.

Ut cunctum populum christianum pretiosissimo sanguine tuo redemptum conservare digneris.

Ut locum poenitentiae nobis concedas.

Pater noster. *Vers.* Convertite nos Deus salutaris noster.

Dignare Domine die ista.

Miserere nobis Domine.

Fiat Domine misericordia tua super nos.

Delicta juventutis meae & ignorantias meas.

Adjuva nos Deus salutaris noster.

Non intres in iudicium cum servo tuo Domine.

Domine non secundum peccata nostra facias nobis.

Non nobis Domine, non nobis,

Exurge Domine adjuva nos.

Domine exaudi orationem meam.

Sequitur Oratio.

Adjuva nos Domine Deus noster tuorum deprecatione Sanctorum, ut omnium beatorum Angelorum, Archangelorum, cunctorum spirituum supernorum, Patriarcharum, Pro-

phetarum, Apostolorum, Evangelistarum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, Levitarum, Monachorum, Virginum, Viduarum, Innocentium, atque omnium fidelium tibi in caelo & in terra ministrantium, quorum hodie festa geruntur per universum mundum, eorum nos peccatores & indigni quod optamus & indigemus opportuno tempore sentiamus auxilium. Per te Jesu Christe Salvator mundi. Qui vivis, &c.

Alia Oratio.

Conscientia quidem trepida omnipotens Deus ad altare tuum accedo, sed si dimitto vereor de inobedientia condemnari. Parce ergo mihi Domine indigno famulo tuo, & licet ad tanta mysteria celebranda semper indignus inveniar, tamen fiduciam de tua misericordia retineo. Pro qua te Deus omnipotens dignare me paterna pietate, placidoque vultu respicere, & cordis mei interiora purgare; & si ego reatu culpabilis existo, beatæ tamen & gloriosæ semperque Virginis Mariæ, & omnium sanctorum tuorum obtentu sint tibi in omnibus placita mea ministeria. Qui vivis, &c.

Alia Oratio.

Domine Deus omnipotens qui es trinus & unus, ubique praesens, ubique totus, tibi confiteor omnia peccata mea, quæ si non confiterer, te tamen Domine, quem occulta non fallunt, latere non poterant: quia peccavi nimis in cogitationibus, locutionibus, diversisque operibus malis & multis. Et quia ego miser & miserabilis propter duritiam cordis mei, nisi tu adjuves me, in ipsa peccatorum meorum morte perduro, propterea precor te, miserere mei. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum, Amen.

Alia.

Deus qui de indignis dignos, de immundis mundos, de peccatoribus efficis justos, munda cor meum & corpus meum ab omni sorde & contagione peccati, & fac me dignum sacris altaribus tuis ministrum, & concede propitius, ut in hoc altari ad quod indignus ministraturus accedo, hostias acceptabiles atque placabiles offeram pietati tuæ pro omnibus
LIII 3 pecca-

peccatis & offensionibus meis, & innumeris quotidianis excessibus, & pro omnibus qui se meis indignis precibus commendaverunt, sed & pro omnibus fidelibus Christianis, & pro omnibus circumstantibus, omnibusque mihi familiaritate vel consanguinitate conjunctis, & pro omnibus etiam qui mei memoriam in suis orationibus faciunt: & per eum sit tibi meum votum atque sacrificium acceptabile, qui se tibi Deo Patri obtulit in sacrificium Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum, &c.

Alia.

Indignum me Domine fateor tuis sacris, qui innumeris quotidie fuscior peccatis. *Extat totidem verbis in superiori Missa Illyrici.*

Alia.

Altissime Deus, ignosce mihi, &c. *Extat etiam supra aliquot verbis additis & immutatis.*

Alia.

Impellit me ministrandi officium hostiam salutarem offerre pro populi delicto, sed terret conscientia indebiti sacerdotii, &c. *Habetur item in superiori Missa.*

Cetera desunt.

INDEX LIBRORUM

ET

CAPITULUM.

LIBER PRIMUS.

De his quæ ad Missam generatim spectant.

- CAP. I.** **D**E Missa nomine, ejusque origine. Non esse Hebraicum, Græcum, aut alterius idiomatis, sed Latinum. Rejiciuntur quorundam opiniones. Quædam obiter de Agapis veterum Christianorum. A duplici missione Missa nomen deductum. Pag. 327
- CAP. II.** De multiplici nominis Missa significatione. Olim pro Collectis & lectionibus, & pro divinis officiis usurpatum. Quo sensu ad dies festos, & ad omnes populi conventus translatum. Cur veteres plurali numero Missas dixerint. Quid sit Missas tenere. 330
- CAP. III.** Missa nomen antiquissimum. A quibus primo usurpatum. Epistolis Decretalibus ab Isidoro collectis quæ fidei habenda. De variis Missa nominibus. Dicta à Latinis Collecta, Dominicum, Agenda, Communio. Oblatio: à Græcis Liturgia, Mystagogia, Synaxis, Telete, Anaphora, Prosphora, Oeconomia. Tertulliani de Missa Sacrificio circumscriptioes. 333
- CAP. IV.** Missa sacrificium à Christo institutum, ab Apostolis frequentatum. Ethnicorum calumnia ad-

- versus Christianos, & earum origo. Testimonia veterum Patrum de primitiva Ecclesiæ sacrificiis. 338
- CAP. V.** Quo tempore & quo loco prima Missa ab Apostolis celebrata sit. Quis ex illis primus omnium celebraverit. Quo apparatu, quibus vestibus, quibus verbis, qua lingua. Addita quædam de linguarum mutatione. Cur lingua vulgo ignota Ecclesiastica functiones paragantur. 341
- CAP. VI.** Diversas Ecclesiarum consuetudines in Missa celebratione olim fuisse, & nunc esse. Quæ sit eorum causa & origo. Sacrificium idem ubique quoad essentiam. Varios ritus Fidei unitatem non ledere. Quid peccatum in hoc genere. 343
- CAP. VII.** Actum in conciliis de Rituum observantia, eorumque varietate tollenda. Quomodo Sectarii Missam perverterint. Romana Missa studio Pontificum ab omnibus Occidentalibus recepta. Quorundam in hoc sententia, ejusque causa. Romana Ecclesiæ tradita Missa à Petro Apostolo, ab aliis aucta. Romæ olim diversa officia. Quid in his immutatum à Fratribus Minoribus. 348
- CAP. VIII.** De Liturgiis Apostolorum. Exploditur à